

Duâda ellerin ters çevrilmesi ve cüz dağıtmak üzerine

Birçok Okuyucumuz: “Dost bir tv kanalında bir hoca, salâten tuncinada “afat” derken elleri ters çevirmenin ve cüz dağıtarak hatim yapmanın kaynağı yoktur dedi. Bunlar doğru mu?”

Duada Ellerin Ters Çevrilmesi

Peygamber Efendimiz (asm) yağmur duâsında bulunduğunda, gerek susuzluk ve kıtlık musîbetinden, gerekse sel afetinden Allah’a sığınmak için ellerini ters çevirmiştir. Hadis kitaplarının ‘istiska’ bölümlerinde bu rivayet vardır.¹ İmam-ı Nevevî bu hadisi yorumlarken demiştir ki: “Âlimlerimiz bu hadisten hareketle, belâlardan kurtulmak için yapılan duâlarda ellerinin tersini çevirmişler, Allah’tan bir şey isterken de ellerinin içini çevirmişlerdir.”²

Hallad bin Sâbi’l-Ensarî, Peygamberimizin (asm) duâ ederken ellerini nasıl tuttuğunu şöyle anlatıyor: “Peygamber Efendimiz (asm) Allah’tan bir şey istediği zaman avuçlarının içini semaya kaldırır, bir şeyden Allah’a sığındığı zamanda da avuçlarının dışını semâyâ çevirirdi”³

Kur’ân’da şöyle buyrulur: “Onlar hayır işlerinde yarışır, rahmetimizi umarak ve azabımızdan korkarak bize duâ ederlerdi. Onlar bize derin saygı duyan kimselerdi.”⁴

Bu âyet duâyı iki kısımda zikretmiştir:

1- Rağaben: Allah’ın rahmetini umarak..

2- Rahaben: Allah’ın azabından korkarak... Tefsir âlimleri bu âyetin tefsirinde, “duâ esnasında yerine göre ellerin bazen içi, bazen tersi çevrilir. Allah’tan bir şey istendiği zaman avuçların içi, korku anında Allah’a sığınırken avuçların dışı göğe çevrilir.” demişlerdir.⁵

Dolayısıyla, bir belâdan, fitneden ve semavî bir afetten Cenâb-ı Hakk’a sığınırken elleri ters çevirmenin⁶, bir istek ve ihtiyaç bildiren ve rahmetten umut ihtiva eden duâlarda ise ellerin içini göğe çevirmenin sünnet olduğu, ehl-i sünnet âlimlerince bin

yıldır sünnet kabul edilmiştir.

Salâten Tüncina duâsında geçen “ve-l’afat” kelimesinde ellerin ters çevrilmesi de aynı sünnet yaklaşımının bir ifadesidir. Risale-i Nur camiası bunu böyle kabul eder ve namaz tesbihatlarında da böyle amel ederler.⁷

Cüz Dağıtarak Hatim Yapmak

Cüz dağıtarak hatim yapmak ise şahs-ı manevî olmanın bir gereğidir. Elbette temelde herkes kendi koyduğu harç kadar sevap alır. Fakat bir meselede şahs-ı manevî olunca meydana gelen yüksek enerjiyi (şimdiki modern zamanda sinerji deniyor) kim inkâr edebilir?

Üstad Hazretleri bu sinerjiyi bir örnek üzerinden şöyle ifade etmiştir:

“Bu iştirak-i emval düsturu a’mal-i uhreviyeye girse, zararsız azîm menfaate medardır. Çünkü bütün emval, o iştirak eden her bir ferdin eline tamamen geçmesinin sırrını taşıyor. Çünkü nasıl ki dört beş adamdan, iştirak niyetiyle biri gaz yağı, biri fitil, biri lâmba, biri şişe, biri kibrit getirip lâmbayı yaktılar. Her biri tam bir lâmbaya malik oluyor. O iştirak edenlerin her birinin bir duvarda büyük bir âyinesi varsa, her birinin noksansız, parçalanmadan, birer lâmba, oda ile beraber âyinesine girer. Aynen öyle de, emval-i uhreviyede sırr-ı ihlâs ile iştirak ve sırr-ı uhuvvet ile tesanüt ve sırr-ı ittihat ile teşrikü’l-mesai, o iştirak-i a’malden hâsıl olan umum yekûn ve umum nur her birinin defter-i a’maline bitamamiha gireceği, ehl-i hakikat mabeyninde meşhut ve vakidir. Ve vüs’at-i rahmet ve kerem-i İlâhînin muktezasıdır.”⁸

Tenkit Hukukunu Gözetmek Fazilettir

Şimdi bu meseleler eleştiriye kapalı meseleler değildir. Her ilim adamının eleştiri hakkı da vardır. Altın saykal vurdukça parlar. Hakikatler mihenge vurdukça güzelleşir.

Fakat isteriz ki, bir adap çerçevesinde eleştiri olsun. “Fihi nazarun” ölçüsüyle eleştiri yapılsın. Yani benim dediğim tek haktır denmesin. Bu benim yaklaşımımdır densin. Farklı yaklaşımlara kapı kapatılmasın.

Aksi takdirde ne ilmin izzeti kalır, ne tenkidin hukuku kalır, ne dostluk kalır, ne seviye kalır!

Öte yandan illa da eleştirmek, Molla Kasımlık yapmak zorunda mıyız? Birlik meselelerimiz daha çok değil mi, onu da ayrıca sağduyulu insanlara sormak isterim.

Dipnotlar:

- 1- Müslim, İstiska: 6.
- 2- Nevevî, Şerhü Sahih-i Müslim, 5:190.
- 3- Müsned, 4/56.
- 4- Enbiya Sûresi: 90.
- 5- Büluĝu'l-Merâm Tercümesi, 2:230.
- 6- En-Nevevî, el-Minhac, VI, 190; İbn Hacer, Fethu'l-Bârî, II, 518.
- 7- Bakınız: Risale-i Nur neşreden yayınevleri Namaz Tesbihatları.
- 8- Lem'alar, s. 399.